

τήσιον ὀρμήν, εὐρίσκομαι εἰς γενετήσιον ὀργασμόν, ἐπὶ ζῶων σύνηθ. : *Βαρβατεύεται ὁ καρᾶς - ὁ τράγος - τὸ κριάρι* 'Αρκαδ. Μαζαίικ. *Βαρβατεμένο ἄλογο - κριάρι* κττ. (τὸ ὀργῶν πρὸς συνουσίαν) σύνηθ. Συνών. *βαρβατίζω 1*, *βαρβατίζω 1*. β) *Μεταφ. ἀποκτιῶ τρόπους ἀπρεπεῖς, φέρομαι ἀκόσμως* Κρήτ. : *Πολὺν ἐβαρβάτεψεν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τὴν τῶρα καὶ κᾶμποσο καιρό.* 2) *Γίνομαι δυνατὸς* 'Ηπ. (Ζαγόρ.) 3) *Ἀποβαίνω ὀρμητικὸς, σφοδρὸς* Λεξ. Πρω. : *Ὅσο βραδυάζει βαρβατεύει ἡ φουσκοθαλασσιά.*

βαρβατιὰ ἡ, πολλαχ. *βαρβατιὰ* Κρήτ. *βαρβακία* Τσακων. *βαρβατιά* Κάμπ. ('Ελυμπ.) Κρήτ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βαρβᾶτος* καὶ τῆς καταλ. - *ία*.

'Η ἐκ τοῦ ὀργασμοῦ δυσσομία τοῦ τράγου, κινάβρα, γρύσος. Συνών. *ἀγγυρία*, *βαρβατίλα 1*, *βαρβατουλέα*.

βαρβατιάζω Δαρδαν. κ.ά. — Λεξ. Περίδ. Βυζ. Δημητρ. *βαρβατιάζου* Θράκ. ('Αδριανούπ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βαρβᾶτος*.

1) *Ὀργῶ, στρενιῶ* Δαρδαν. κ.ά. — Λεξ. Περίδ. Βυζ. Δημητρ. : *Παροιμ. Σὰ βαρβατιάση ὁ γάιδαρος, δὲν τὸν μπορεῖ καπίστρι (δὲν ἐξαρχοῦν τὰ ἡπια μέσα πρὸς συγκράτησιν παραφόρου ἐλαττώματος)* Λεξ. Δημητρ. Συνών. *βαρβατεύω 1*, *βαρβατίζω 1*. 2) *Αὐξάνω, πληθύνομαι* ἄγν. τόπ. : *Τὰ μαλλιά του βαρβάτισαν.* 3) *Πληροῦμαι* Θράκ. ('Αδριανούπ.) : *Κάθε ἕνας ἀπομέσα ἀπ' τοῦ σπῖτ' βάζ' ἀπὸν ἕνα κουκκὶ 'ς τὴν κισά τ' γιὰ νὰ βαρβατιάσ' (ἐξ ἐθίμων. κισά=βαλάντιον).*

βαρβατιᾶς ὁ, 'Ηπ. (Κούρεντ.)

'Εκ τοῦ ρ. *βαρβατεύω*.

Τράγος ἑνορχις μεγάλης ἡλικίας ἢ μεγάλου ἀναστήματος.

βαρβάτσιασμα τό, Λεξ. Περίδ. Βυζ. Βλαστ. Δημητρ.

'Εκ τοῦ ρ. *βαρβατιάζω*.

Ὀργασμὸς γενετήσιος τῶν ζώων. Συνών. *βαρβατίλα 2*.

βαρβατίζω Θήρ. Κρήτ. κ.ά. *βαρβατιῶζω* Κύπρ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βαρβᾶτος*.

1) *Βαρβατιάζω 1*, ὁ ἰδ., Θήρ. Κρήτ. κ.ά. 2) *Θορυβῶ* Κύπρ.

βαρβατίλα κοιν. *βαρβατοῖλα* Κεφαλλ. Πάρ. Πελοπν. (Βασαρ. Καρυά Κορινθ.) Στερελλ. (Καλοσκοπ. Παρνασσ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βαρβᾶτος* καὶ τῆς καταλ. - *ίλα*.

1) 'Η τοῦ τράγου δυσσομία ὅταν ἔχη τὴν γενετήσιον ὀρμήν κοιν. : *Τὸ τραγὶ βρομάει - μυρίζει βαρβατίλα.* Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βαρβατιά*. β) *Συνεκδ. κακοσμία ἀνθρώπου ἀπλύτου πολλαχ.* 2) *Γενετήσιος ὀργασμὸς ζῶου πολλαχ.* Συνών. *βαρβάτσιασμα*.

βαρβατοκρατῶ Πελοπν. (Μεσσ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βαρβᾶτος* καὶ τοῦ ρ. *κρατῶ*.

Κατὰ γ' πρόσ., εὐνουχισμένος ὢν εἶναι ὀλίγον τι ἱκανὸς νὰ ὀχεύῃ, ἐπὶ ζῶου : *Βαρβατοκρατεῖ ὁ τράγος.*

βαρβατόκριος ὁ, *βαρβατόκριγιος* Κρήτ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βαρβᾶτος* καὶ τοῦ οὐσ. *κριός*.

Κριὸς ἐπιβήτωρ.

βαρβατομάννα ἡ, Κρήτ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βαρβᾶτος* καὶ τοῦ οὐσ. *μάννα*.

'Η μήτηρ τοῦ ἐπιβήτορος κριοῦ ἢ τράγου, ὡς τοιαύτη δὲ διαλέγεται ἐκλεκτὴ πρὸς ἐπιλογὴν τοῦ εἶδους.

βαρβατομόνουχος ἐπίθ. Πελοπν. (Μεσσ.)

'Εκ τῶν ἐπιθ. *βαρβᾶτος* καὶ *μουννοῦχος*.

Ὁ εὐνουχισθεὶς εἰς προχωρημένην ἡλικίαν δύο τριῶν ἐτῶν ἀφοῦ ἔχει ἤδη χρησιμοποιηθῇ ὡς *σπορίτης*, ἦτοι ἐπιβήτωρ : *Βαρβατομόνουχο κριάρι - τραγί.*

βαρβᾶτος ἐπίθ. κοιν. καὶ Καππ. *βαρβᾶτους* βόρ. ἰδιώμ. *βαρβᾶτε* Τσακων.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. *βαρβᾶτος*, ὁ ἐκ τοῦ Λατιν. *barbatus*.

Α) Κυριολ. 1) Ὁ μὴ εὐνουχισμένος, ἑνορχις, ἐπὶ ζῶων ἐν γένει κοιν. : *Βαρβᾶτος τράγος. Βαρβᾶτο ἄλογο - κριάρι - τραγί* κττ. κοιν. || Φρ. *Σὰν τραγὶ βαρβᾶτο* (ἐπὶ τοῦ λάγνου ἀνθρώπου) 'Ηπ. *Σὰν ἄλουγον βαρβᾶτου κάθ'* (συνών. τῇ προσηγουμένῃ) Στερελλ. Συνών. *ἀρχιδᾶτος Α 1*.

2) Ὁ ἔχων μεγάλους ὄρχεις πολλαχ. Συνών. *ἀβγᾶτος 2*. 3) *Θηλυδρίας, λάγνος* Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. κ.ά.

Β) *Μεταφ.* 1) *Εὐρωστός* Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) : *Οἱ γιατροὶ ποῦ κατάλαβαν πῶς τὸ παιδί ἤδανε ζουδανὸ μέσ' 'ς τὴν γοιλιά τῆς μάνας δὲν δὴν ἔσκισαν καὶ τὸ 'βγαλαν 'πομέσα ζουδανό, βαρβᾶτο* (ἐκ παραμυθ.) 2) *Μέγας σύνηθ. καὶ Καππ. (Σινασσ.) : Περιουσία βαρβάτη.* 3) Ὁ ἔχων ἀνάγκην στιβαρῶν χειρῶν πρὸς διεκπεραίωσιν, ἐπὶ ἐργασίας σύνηθ. : *Δουλειὰ βαρβάτη.* β) Ὁ λίαν προσοδοφόρος πολλαχ. : *Δουλειὰ βαρβάτη.* 4) *Ἀνδρεῖος, γενναῖος* πολλαχ. : *Παλληκᾶρι βαρβᾶτο.* Συνών. *ἀντρεῖτος 1*, *ἀριλῆς 2*. 5) *Ζωηρός, δυνατὸς* Κεφαλλ. : *Καβγᾶς βαρβᾶτος.*

6) *Ἰσχυρὸς εἰς πλοῦτον ἢ κοινωνικὴν δύναμιν ἢ ὁ διακεκριμένος εἰς τι ἐπάγγελμα ἢ τέχνην ἢ ἐπιστήμην* κττ. κοιν. : *Βαρβᾶτος γιατρός - δικηγόρος - νοικοκύρις* κττ. *Βαρβᾶτος 'ς τὰ γράμματα - 'ς τὴν τέχνη* κττ. κοιν. *Βαρβᾶτους* ἀπὸν λιπιά Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. *ἀβγουλλᾶτος 2*, *ἀρχιδᾶτος Β 2*. 'Η λ. καὶ ὡς παρων. Κεφαλλ. καὶ ἐπών. Μακεδ.

Γ) Οὐδ. οὐσ. 1) *Ζῶον μὴ εὐνουχισμένον ἱκανὸν πρὸς ὀχέαν σύνηθ.* 2) *Ἡ προζύμη* Ἰμβρ. Συνών. *ἀναδεμῆ 2 β*, *ἀνάπημα 2*, *ἀνάπιασμα 1 β*, *μαγιά*, *προζύμι*.

βαρβατότραγος ὁ, Κρήτ. Κύθηρ. *βαρβατότραος* Κρήτ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βαρβᾶτος* καὶ τοῦ οὐσ. *τράγος*.

Τράγος ἐπιβήτωρ.

βαρβατουλέα ἡ, Ζάκ. 'Ηπ. *βαρβατουλέα* Κεφαλλ. *βαρβατουλέ* Δ.Κρήτ. *βιρβιτσιλέα* ΓΧατζιδ. ἐν 'Αθηνᾷ 24,29.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *βαρβᾶτος* καὶ τῆς καταλ. - *ουλέα*.

Περὶ τοῦ τύπ. *βιρβιτσιλέα* ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐνθ' ἄν.

Βαρβατιά, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. : *Μυρίζει τοῦ βαρβατουλέας* Κεφαλλ.

βάρδα μόριον παρακελευσματικὸν σύνηθ. *βάρδα* πολλαχ. *βαρδάτε* Κέρκ. Κρήτ. Πελοπν. ('Αρκαδ. Μάν.) Στερελλ. ('Αράχ.) κ.ά.

'Εκ τοῦ Βενετ. *varda* προστ. τοῦ ρ. *vardar*. Τὸ *βαρδάτε* πληθ. τοῦ *βάρδα* ὡς προστακτικῆς.

1) *Πρόσεχε ! φυλάξου !* κττ. : *Βάρδα μπρός ! Βάρδα ἀπὸ φονικό ! Βάρδα ἀπὸ κακό ! Βάρδα ἀπὸ γυναῖκες !* σύνηθ. || Ἄσμ.

Ὁρῃα, λαγάδια καὶ βουνά, βαρδάτε μὴ σᾶς κάψῃ

ἢ πονεμένη μου καρδιά ὅ,τι ν' ἀνεστενάξῃ !

Α.Κρήτ. 2) *Παραμέρισε : Βάρδα νὰ περάσω !*

βαρδαβέλλα ἡ, ὡς ναυτικὸς ὄρ. σύνηθ.

Πιθανῶς ἡ λ. Ἰταλ.

1) Σχοινίον ἢ ράβδος σιδηρᾶ, ἢ ὁποία στερεώνεται ὀριζοντίως εἰς τὴν ἐπάνω ἐπιφάνειαν τῆς κεραίας καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν δένεται τὸ σχοινίον, ἱστιοῦχος. 2) Σχοινίον ἰσχυρὸν τοῦ ὁποίου τὰ δύο ἄκρα δένονται εἰς δύο πλοῖα ἀγκυροβολημένα ἢ τὸ ἐν ἄκρον δένεται εἰς τὸ πλοῖον, τὸ δὲ ἄλλο εἰς σημειὸν τι τῆς ξηρᾶς, διὰ τούτου δὲ ἰσχυρῶς τεταμένου φέρεται μικρὰ λέμβος ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος εἰς τὸ ἄλλο.

βαρδαζέντα ἢ, DCHesseling Mots marit. 15.

Ἐκ τοῦ Βενετ. *varda gente*. Ἰδ. DCHesseling ἔνθ' ἄν. *Βαρδαμάννα* 1, ὁ ἰδ.

βαρδαλάμι τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Σύρτης τῆς θύρας.

βαρδαλάντζα ἢ, ὡς ναυτικὸς ὄρ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ Βενετ. *varda lancia*. Ἰδ. DCHesseling Mots marit. 15.

Ἡ κεραία τοῦ λεμβούχου ὅπου προσδένονται λέμβοι.

βαρδαλῆς ὁ, Κρήτ. *βαρδαλές* Δ.Κρήτ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Λόχη.

βαρδαμάννα ἢ, ὡς ναυτικὸς ὄρ. πολλαχ. *βαρδομάννα* Πειρ.

Ἐκ τοῦ Βενετ. *varda mano*. Ἰδ. DCHesseling Mots marit. 15.

1) Σχοινίον ἐκτεινόμενον εἰς τὰς κλίμακας ἢ εἰς ἄλλο οἰονδήποτε μέρος τοῦ πλοίου διὰ νὰ πιάνεται τις ἀπὸ αὐτὸ καὶ εὐκολύνεται εἰς τὴν ἀνάβασιν ἢ κατάβασιν, χειραγωγός. Συνών. *βαρδαζέντα*. 2) Εἶδος χειροκτίου τῶν ναυτῶν ἄνευ δακτύλων καλύπτον μόνον τὸν καρπὸν καὶ φέρον εἰς τὸ κέντρον πρὸς τὴν παλάμην ραμμένον μετάλλινον δίσκον φέροντα μικρὰς κοιλότητος, διὰ τοῦ ὁποίου οὗτοι ράπτοντες τὰ ἱστία ὠθοῦν τὴν ραφίδα. Συνών. *βαρδαμᾶς* 1, *παλάμη*.

βαρδαμᾶς ὁ, ὡς ναυτικὸς ὄρ. πολλαχ. *βαρδαμὸς* Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ Βενετ. *varda man*. Ἰδ. DCHesseling Mots marit. 15.

1) *Βαρδαμάννα* 2, ὁ ἰδ. πολλαχ. 2) Τὸ ἀνδρικὸν μόριον Νάξ. (Φιλότ.)

βαρδανῆς ἢ, Λεξ. Δημητρ.

Ἡ λ. σχετίζεται ἐτυμολογικῶς πρὸς τὸ *βαρδάσα*, *βαρδασῆς*.

Ποικιλία τοῦ ὀπωροφόρου δένδρου προύμνης τῆς ἡμέρου (*prunus domestica*) τῆς τάξεως τῶν ροδωδῶν (*rosaceae*). Συνών. *βαρδάσα* 2, *βαρδασῆς*. [*]

βαρδαπλάτη ἢ, Ναύστ.

Ἐκ τοῦ παρακελευσματικοῦ μορίου *βάρδα* καὶ τοῦ οὗσ. *πλάτη*.

Σχοινίον τῶν κεραιῶν εἰς τὸ ὅποιον στηρίζουν τὴν πλάτην των οἱ ναῦται συστέλλοντες τὰ ἱστία.

Βαρδάρης ὁ, Μακεδ. (Θεσσαλον.) *Βαρδάρης* Μακεδ.

Τὸ ὄν. τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ.

Ἄνεμος πνέων κατὰ χρονικὰ διαστήματα ὠρισμένης διαρκείας ἐκ τῆς διευθύνσεως τοῦ ποταμοῦ Βαρδάρη.

βαρδάρη τό, Ἄνδρ. Ἡπ. Ἰόνιοι Νῆσ. (Κεφαλλ. κ.ά.) Νίσυρ. Πελοπν. (Κλουτσινοχ. Κορινθ. Λακων. Μάν. Πάτρ. Τρίκκ.) κ.ά. — Λεξ. Αἰν. Βυζ. Βλαστ. *βαρδάρη* Ἡπ. (Πρέβ.) Θεσσ. Μακεδ. (Καταφύγ. Σιάτ.) Στερελλ.

(Ἀγρίν. Αἰτωλ. Καλοσκοπ. Παρνασσ.) κ.ά. *βαρδάρι* Πελοπν. (Βούρβουρ. Γορτυν. Κυνοῦρ. Λάστ. Μεσσ.) κ.ά. *βαρδάλ* Λέσβ. Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά. *βααδάλ* Σαμοθρ. *βεριδάρην* Κύπρ. *περδάρη* Ἡπ. Πελοπν. (Δημητσάν.) κ.ά. *πιρδάρ* Θεσσ. (Ζαγορ.) Μακεδ. κ.ά. *παρδάρι* Κέρκ.

Λέξις πεποιημένη. Ὁ ΦΚουκουλ. ἐν Ἀφιερ. εἰς ΓΧατζιδ. (1921) 38 τὸ σχετίζει πρὸς τὸ ἀρχ. *βαρβαρίζω*.

1) Ἐνα ἢ δύο ἢ καὶ τρία ξυλάρια ἐξηρητημένα ἀπὸ τὸ *ἀπανωμύλι* τοῦ μύλου καὶ ἀκκουμβῶντα εἰς τὴν μυλόπετραν, μεταδίδοντα δὲ τὴν τρομώδη κίνησιν εἰς τὸ *ἀπανωμύλι* συντελοῦν εἰς τὴν βαθμιαίαν πτώσιν τοῦ σίτου εἰς τὸ στόμιον τῆς μυλόπετρας ἐνθ' ἄν. : Φρ. *Βάνον βαρδάρης* τὸν *κιφάλι μ'* (ἀποκτῶ ἐνοχλήσεις, *βάζω μπελᾶ* 'ς τὸ *κεφάλι μου*) Αἰτωλ. Ἐχον *βαρδάρης* τὸν *κιφάλι μ'* (ἐνοχλοῦμαι ὑπὸ τινος) αὐτόθ. Ἡ λ. ἀπαντᾷ συχνὰ καὶ εἰς φρ. ἐπὶ τοῦ πολυλόγου, τοῦ φλυαροῦ : *Τρέχει τὸ στόμα του σὰν τὸ βαρδάρι τοῦ μύλου* Γορτυν. *Πάει ἡ γλῶσσα του σὰν τὸ βαρδάρη τοῦ μύλου* Πάτρ. *Πάει ἡ γλῶσσα του περδάρη* Δημητσάν. *Βαρδάρης* ἡ γλῶσσα του Πρέβ. Ἡ γλῶσσα του *περδάρη* Ἡπ. *Τὸν στόμα τ' πιρδάρ* Ζαγορ. || Παροιμ. Ὅποιος θὰ πάη 'ς τὸ μύλο θ' ἀκούσῃ τὰ *βαρδάρια* του (ὁ μετὰ ἀγροίκων συναναστρεφόμενος θὰ ἀκούσῃ χυδαίους λόγους ἢ ὁ ἀναλαμβάνων ἔργον τι θὰ ὑπομείνῃ καὶ τὰ παρομαρτοῦντα δυσάρεστα) Ἡπ. Συνών. *ἀρβάλλι* 3, *βαρβάρη*, *βάρδαρο*, *βαρδαρώνι*. 2) Μεταφ. ἄνθρωπος φλύαρος Ἡπ. κ.ά. — Λεξ. Δημητρ. III) Σχοινίον εἰς τὰ μεγάλα ἱστιοφόρα διὰ τοῦ ὁποίου στερεώνονται πλευρικῶς οἱ ἱστοὶ πρὸς μεγαλυτέραν ἀσφάλειαν Ἄνδρ.

βαρδαρίζω ἀμάρτ. *βαρδαλίζω* Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ οὗσ. *βαρδάρη*.

Φλυαρῶ. Συνών. *βαρδαρίζω* 2.

βαρδαρίζω Ἀθῆν. Μακεδ. (Θεσσαλον.) *βαρδαλίζω* Θράκ. *δαρδαλίζω* Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τοῦ οὗσ. *βαρδάρη*.

1) Ρέω ἀδιακόπως καὶ ἀφθόνως Μακεδ. (Θεσσαλον.) : *Βαρδαρίζω* ἢ *βρύνσι*. 2) Φλυαρῶ Ἀθῆν. Θράκ. Ἰόνιοι Νῆσ. : *Βαρδαρίζω* ἡ γλῶσσα του σὰν τὸ *βάρδαρο* τοῦ μύλου Ἀθῆν. Συνών. *βαρδαρίζω*.

***βαρδαρίκι** τό, *βαρδαρίκ* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *βαρδάρη* καὶ τῆς καταλ. -ίκι.

Ἐνόχλησις προξενουμένη ἔξωθεν : Ἐχον τὸν *βαρδαρίκ* 'ς τὸν *κιφάλι μ'*. Δὲ μ' *λείπ* τὸν *βαρδαρίκ*.

βαρδάρης ἐπίθ. Ἡπ. (Πρέβ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *βαρδάρη* ἀντὶ *βαρδαράρης* καθ' ἀπλολογίαν.

Φλύαρος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βαρβάρης* 2.

βαρδάρισμα τό, ἀμάρτ. *βαρδάλισμα* Θράκ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαρδαρίζω*.

Φλυαρία. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *βαρβάρη* 1.

βάρδαρο τό, Ἀθῆν. (παλαιότ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *βαρδάρη*.

Βαρδάρη 1, ὁ ἰδ.

βαρδαροκοπῶ Μακεδ. (Θεσσαλον.)

Ἐκ τοῦ *Βαρδάρης* ὄν. ποταμοῦ καὶ τῆς καταλ. -κοπῶ.

Ρέω ἀφθόνως, ἐπὶ πηγῆς.

βαρδαρομάννα ἢ, Ἄνδρ. Εὐβ. Νάξ. κ.ά. *βαρδαρομάννα* Θεσσ.

